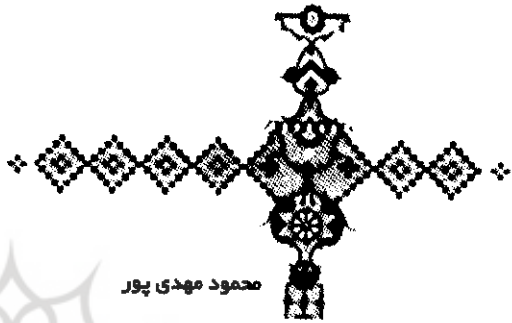

مبلغان و آفات فرهنگی

محمود مهدی پور

بیداری چیزی نیست که در یک کتاب
و مقاله بگنجد.

انواع غفلت

هر کدام از آفات فرهنگی خود
انواع، عوامل، علائم و راهکارهای
خاصی برای درمان و پیشگیری دارد.
در این نوشتار، از هجوم فرهنگی و
خیانت فرهنگی وابستگان بیگانه
می‌گذریم و تنها و تنها به « غفلت
فرهنگی» و ابعاد گوناگون مسئله اشاره
می‌کنیم که عبارت‌اند از:

- غفلت از خدا؛

- غفلت از معاد؛

- غفلت از هدف؛

آنچه ایمان و آگاهی، دانش و
بیشش، و عواطف و احساسات اصیل
انسانی را تهدید می‌کند، در شمار آفات
فرهنگی به حساب می‌آید. واژه‌های
غفلت، جهل، لغو، نسیان، غرور،
حیرت، ظلمت و ضلال در قرآن و
سنت، بخشی از آفات فرهنگی را
تداعی می‌کند. در برابر، واژه‌های علم،
ذکر، موعظه، عبرت، یقظه، معرفت،
محاسبه، یقین، نور و هدایت، پادزهر
هر یک از آفات و آسیبهای فرهنگی
است.

شناخت و شمارش همه آفات و
ابعاد و آثار و موانع هدایت و آگاهی و

نمی‌شود. گرچه بزرگ‌ترین خطرهای فرهنگی همین کج اندیشیها و کج رویهاست، ولی تفصیل این آفات فرصتی بیشتر می‌خواهد و آثار و نمادهای آن گسترده‌تر از آن است که در یک مقاله یا یک کتاب امکان تفسیر و تبیین داشته باشد.

غفلت گاهی انسان را تا مرزهای کفر و شرک پیش می‌برد و برخی درجات غفلت، انسان را از حیثیت انسانی ساقط می‌کند و انسان را در حد حیوانات یا پائین‌تر از حیوانات مسخ می‌سازد؛ در سوره اعراف، آیه ۱۷۹ می‌خوانیم:

﴿أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ نَلَّ هُمْ أَصْلُ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾

در روایات اسلامی، برخی درجات پایین غفلت هم خطرناک شناخته شده است؛ چنانکه امیرالمؤمنین، علی علیه السلام فرمود:

«كَفَى بِالرَّجُلِ غَفْلَةً أَنْ يُضَيِّعَ عُمْرَهُ فِيمَا لَا يُنْجِيهِ؛^۱ در غفلت انسان همین بس که عمرش را در آنچه به نجات او ارتباط

- غفلت از وظیفه؛

- غفلت از دشمن؛

- غفلت از دوستان و مشکلات آنان؛

- غفلت از نعمتهای مادی و معنوی خداوند؛

- غفلت از جایگاه خویش در نظام آفرینش؛

- غفلت از زندگی اولیا و انبیای الهی؛

- و سرانجام، غفلت از آیات الهی. هر یک از غفلتهای فوق، نوعی بیماری فرهنگی است. آیات قرآن و احادیث معصومین علیهم السلام مکرر نسبت به ابعاد گوناگون مسئله غفلت هشدار داده و راهکارهای هوشیاری، بیداری، آگاهی، دانایی، نورآفرینی و روشنگری را تبیین کرده‌اند. مرزبانان فرهنگ اسلامی باید به شناسایی عوامل و علائم و راههای درمان هر یک از این بیماریها بپردازند و زنگ بیداری امت را، هر روز به صدا در آورند.

در تفکر قرآنی، آفات فرهنگی، در کفر، شرک، نفاق و عصیان خلاصه

۱. میزان الحکمه، ج ۳، ص ۲۲۸۷، ح ۱۵۲۱۲.

ندارد، تباه سازد.»

همان بزرگوار در حدیث دیگری

می‌فرماید:

«كَفَى بِالْمَرْءِ غَفْلَةً أَنْ يَصْرِفَ هِمَّتَهُ

فِيمَا لَا يَنْبَغِيهِ؛^۱ در غفلت انسان همین بس

که همت خویش را در آنچه بی‌فایده

است صرف کند.»

حوزه علوم دینی، نهادی برای

مرزبانی از فرهنگ انبیای الهی است و

غفلت حوزویان خطر مهاجمان را

چند برابر، می‌سازد. حوزه‌ها و مبلغان،

تنها رسالت پاسداری از خویش و

خانواده خویش را بر عهده ندارند،

بلکه باید جامعه را از نفوذ فرهنگ

بیگانه و بیماری غفلت و غرور و هر

گونه آسیب فرهنگی مصون دارند.

آنها هادیان امت‌اند، و امت از

دیدگاه‌های گوناگون به نور آفرینی و

روشنگری و بیداری نیازمند است.

ابعاد هدایتگری

مبلغان به طور خاص و عالمان

دین به طور عام مسئولیت بزرگ ارشاد

و «هدایت امت» را در ابعاد گوناگون

بردوش می‌کشند.

- هدایت جامعه در بعد تفکر و

جهان بینی؛

- هدایت مردم در ابعاد سیاسی و

مدیریت اجتماعی و معرفی حقوق و

وظائف اساسی و روابط متقابل دولتها

و ملتها؛

- هدایت توده‌ها از دیدگاه

کنشهای اخلاقی، انسانی و آداب

معاشرت اجتماعی؛

- راهنمایی مردم در بعد عبادی و

خودسازی و تکامل عرفانی؛

- هدایت مردم در زمینه شناخت

حلال و حرام شرعی؛

- هدایت ملت و دولت در

فعالیت‌های آموزشی و تربیتی؛

- راهنمایی مردم در قلمرو

نیازهای بهداشتی و درمانی؛

- هدایت جامعه در زمینه

دشمن‌شناسی و چگونگی رفتار با

دشمنان داخلی و خارجی؛

- هدایت امت در روشهای تأمین

نیازهای اقتصادی و شیوه‌های تولید و

توزیع و مصرف؛

- هدایت کشور و امت در زمینه

۱. همان، ح ۱۵۲۱۳.

برای ایفای نقش تبلیغ دین در دنیای کنونی است.

ضرورت محاسبه و برنامه ریزی

فرصت اربعین حسینی علیه السلام، سال نو شمسی (۱۳۸۳) و اوقات فراغت نوروزی هر کدام زمینه‌ای برای تغذیه فرهنگی امت اسلامی است. از یک سو، باید به کارنامه خویش نگاهی دوباره داشته باشیم و نقاط ضعف و قوت خود را بهتر بشناسیم و از سوی دیگر، باید آفاق آینده را ملاحظه کرده، چشم انداز فراروی را مورد توجه قرار دهیم و به نیاز سنجی و برنامه ریزی بپردازیم. در نیازهای امروز، نیاز سنجی و برنامه ریزیهای فردی گرچه محترم و ارزشمند است و در نزد پروردگار هیچ اقدام و نیت مثبتی گم نمی‌شود، ولی مرزبانی از فرهنگ اسلامی در طوفان رسانه‌ها و هجوم امواج اندیشه‌های الحادی و انحرافی، کاری فردی و سلیقه‌ای نیست که رزمنده‌ای را بدون تجهیزات و تدارکات و ارتباطات لازم به خط مقدم بفرستیم و با خیال راحت در خانه امن بنشینیم.

راهکارهای پاسداری از حقوق اجتماعی، با حفظ استقلال و آزادی.

رهبری امت در تأمین تمام نیازهای اجتماعی و فردی، همه و همه زیر مجموعه وظیفه بزرگ هدایت و رهبری امت است.

مرزبانان فرهنگ انبیاء باید به تمام نقاط مرزی توجه داشته باشند و نقطه‌های کور و مناطق خطرناک و ضربه‌پذیر را به خوبی بشناسند و از نزدیک شدن عوامل شیطان و نفوذ آنان به مغز و قلب فرزندان اسلام و مرزهای کشور و میهن اسلامی جلوگیری کنند.

شناخت خلاهای فرهنگی، نیازهای فکری، سموم فرهنگی، جاذبه‌های فرهنگی، هجوم و مهاجمان فرهنگی، ابزارها و لوازم و کالاهای فرهنگی روز، از شرائط موفقیت مبلغان در رسالت مرزبانی از فرهنگ اسلامی است.

شناخت رسانه‌ها، نرم افزارها، پایگاههای فرهنگی دوست و دشمن و آگساهی از جهت‌گیری نهادهای فرهنگی داخل و خارج، پیش نیاز لازم

هر کدام از نهادهای کشور، گامهایی را که قرار است هر سال به سوی هدف بردارند، مشخص کنند و متناسب با آن بودجه بگیرند. دیوان محاسبات، کارهای انجام شده را باید بررسی کند. محاسبه ارقام و اسناد کاغذ پاره‌ها مشکلی را حل نمی‌کند. سازمان مدیریت و برنامه ریزی در تخصیص اعتبارات به گونه‌ای عمل کند که در نیمه اول هر سال امکان برنامه ریزی باشد و در نیمه دوم بودجه‌ها عودت داده نشود و سرمایه بیت المال با سند سازی و فاکتورنویسی حیف و میل نگردد.

اگر برنامه ریزی و همکاری نزدیک دولت و ملت سامان پذیرد، حوزه می‌تواند یک سال را سال اتحاد و هماهنگی مساجد سراسر کشور معرفی کند و گامهای لازم برای شناسایی، تقویت، رسیدگی، آموزش دست‌اندرکاران و سازماندهی مساجد کشور بردارد. کدام تشکل غیر دولتی سالم‌تر، مخلص‌تر، آماده‌تر و فداکارتر از مساجد سراسر کشور است؟ وقتی برای راه اندازی احزاب و گروه‌های

مبلغان برای موفقیت در وظیفه مقدس و انبیایی خویش به هماهنگی و برنامه ریزی در سه سطح نیاز دارند:

۱. برنامه ریزی کلان مسئولان نظام اسلامی؛

۲. برنامه ریزی نهادهای فرهنگی و تبلیغی؛

۳. برنامه ریزی هر کدام از عالمان دین و مبلغان گرامی در قلمرو فعالیت‌های شخصی.

رهبر بزرگوار انقلاب اسلامی با ترسیم چشم انداز بیست ساله کشور سیاست‌های کلی را ترسیم و ابلاغ فرمودند و اگر مجلس شورای اسلامی و دولت محترم و سازمان مدیریت و برنامه ریزی هم در ترسیم و تصویب برنامه پنج ساله سوم با هماهنگی حوزه‌های علمیه و نهادهای تبلیغی و در چارچوب سیاست‌های کلان رهبری اقدام کنند، آینده بهتری را برای استقلال فرهنگی و سلامت عقیدتی و اخلاقی و گسترش و تداوم فکر و فرهنگ اسلامی، می‌توان امید داشت.

برنامه ریزی بر اساس رهنمودهای رهبری ایجاب می‌کند،

بررسی عملکرد خویش پردازیم و در سال « نهضت خدمت رسانی » دستاوردها و هزینه‌های خود و نیروهای تحت مدیریت خویش را مقایسه کنیم. و با خود بیندیشیم که این امکانات و تسهیلات، چنانچه در اختیار دیگران بود، باز همین اندازه استفاده می‌کردند؟

اگر برای اسلام و مسلمین هزینه‌ای اندک و کارآیی فراوان داشته‌ایم، خدای را سپاس گذار باشیم و اگر عمر و نیرو و اعتبار و امکانات مسلمین را اتلاف و اسراف کرده‌ایم، به سوی او باز گردیم و توبه کنیم.

اگر مسئولان نظام و مسئولین نهادهای تبلیغی و مبلغان دین هماهنگ و یک دل در ابعاد مختلف تبلیغ دین به برنامه ریزی روی آورده و همّت خویش را برای تحقق آن مصروف دارند، قطعاً نتایج فعالیت‌های تبلیغی بیش از پیش خواهد بود.

«یا مقلب القلوب و الابصار، یا مدبر اللیل و النهار، یا محول الحول و الاحوال، حول حالنا الی احسن الحال»

سیاسی و تشکلهای مردمی و سرگرمیهای ورزشی مبالغه میلیاردی و بی دریغ بیت‌المال صرف می‌شود، چرا از ترمیم، تأسیس، مدیریت، و تجهیز و استفاده بهینه از فضای معنوی و فرهنگی مساجد غفلت کرده‌ایم و فقط در هنگام سیل و زلزله و انتخابات رو به مساجد می‌آوریم؟

آیا سلامت فکری و فرهنگی نسل جوان به اندازه سلامت جسمی آنان اهمیت ندارد؟ چرا یک دهم آنچه برای ورزشگاهها و تیمهای ورزشی و ورزشکاران محترم هزینه می‌شود، برای مساجد و مسجدیان هزینه نمی‌گردد؟ سیاست پر کردن ورزشگاهها و خالی کردن مساجد سیاستی نیست که به مصلحت کشور و با سیره و سخن معصومین علیهم‌السلام هماهنگ باشد.

شایسته است در پایان سال جاری و آغاز سالی نو، ما مبلغان و نهادهای فرهنگی و تبلیغی هم صرف نظر از گزارش کاری که برای انجام وظیفه اداری و جذب بودجه جدید ارائه می‌دهیم، بین خود و خدا به نقد و